

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЙ З ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Київ 2024

УДК 619:616 (082)

*Рекомендовано до друку Науково-методичною радою
Науково-методичного центру ВФПО (протокол від 02.09.2024 № 3)*

Збірник матеріалів конференцій з ветеринарної медицини, Науково-методичний центр ВФПО. – Київ, 2024. – 146 с.

Відповідальні за випуск: Тетяна ДУДУС, Ірина МОРГУН (Державна установа «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»)

Редактори

Ірина СЄРОВА, Людмила ТАЛЮТА

**За точність і зміст матеріалів, достовірність і розкриття проблеми відповідальність
несуть автори публікацій**

НАПРЯМИ РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЙ

Репродуктологія:

- конструктивне висвітлення освітньо-наукових аспектів щодо стану та перспектив відтворення тварин й подальшого розвитку галузі тваринництва;
- актуальні проблеми підготовки фахівців з питань репродуктології;
- порівняння систем контролю поведінки тварин;
- проблеми репродуктології тварин в Україні у воєнний час;
- комплексне діагностування абортів у корів;
- сучасний метод стерилізації та кастрації дрібних тварин (альтернатива);
- діагностування еструсу та анафродизії за відновлення відтворної функції корів;
- особливості впливу вітаміну B12, кобальту та їх дефіциту на репродуктивну здатність жуйних тварин;
- УЗ-діагностування акушерсько-гінекологічної патології у дрібних тварин.

Біобезпека:

- основні засади забезпечення біологічної безпеки тваринницьких господарств;
- актуальні питання біобезпеки в Україні;
- наукові розробки в судово-ветеринарній експертизі;
- роль біобезпеки та біозахисту в тваринництві в аспекті підходу One Health;
- громадська думка щодо біобезпеки та поширення захворювань у худоби;
- біоетичні аспекти біобезпеки;
- молоко A2 – нові можливості у молочній промисловості.

**VII Всеукраїнська конференція
«ПРОБЛЕМИ РЕПРОДУКТОЛОГІЇ ТВАРИН.
ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ»**

23-24 жовтня 2024 р.

Організатор

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

Співорганізатори

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

дезінфікування одразу перед зняттям костюма біозахисту. Душові кімнати обладнані пневматичними шлюзовими дверима, що дають змогу мінімізувати ризики контакту з інфекційними агентами під час процедури знезараження.

У ветеринарній медицині ці рівні біобезпеки є важливими, оскільки патогени можуть бути не лише небезпечними для тварин, а й здатними інфікувати людей. Правильне оцінювання патогенності та вибір відповідних засобів захисту убезпечують персонал і запобігають поширенню інфекцій.

Висновки

Розуміння та впровадження системи біобезпеки є ключовим для забезпечення надійного контролю під час роботи з біологічно небезпечними агентами, що містять потенційні патогени. Комплексні заходи біозахисту, разом з класифікацією лабораторій за рівнями безпеки та впровадженням відповідних протоколів, мінімізують ризик випадкового інфікування персоналу та неконтрольованого поширення патогенних мікроорганізмів. Ефективно організована система біозахисту в лабораторіях різних рівнів біобезпеки є важливим елементом глобальних стратегій біологічної безпеки, що сприяє зниженню загрози для здоров'я людини, тварин та підвищенню стійкості систем охорони здоров'я в умовах сучасних викликів.

УДК 636.7:619:618.19 (045)

ШАГАНЕНКО Раїса, канд. вет. наук, доцент,

ШАГАНЕНКО Володимир, канд. вет. наук, доцент,

АВРАМЕНКО Наталія, канд. вет. наук, доцент,

КОЗІЙ Наталія, канд. вет. наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

raisa.shahanenko@btsau.edu.ua

КИШКОВІ ГЕЛЬМІНТОЗИ СОБАК: ПОШИРЕННЯ ТА РИЗИКИ

В останні десятиріччя в Україні спостерігається швидке зростання чисельності свійських собак. Окрім того, що собака є незамінним домашнім компаньйоном, вона є небезпечним резервуаром та джерелом багатьох зоонозних паразитів, які несуть загрозу для власників, зовнішнього середовища і інших тварин. Собаки служать основними, або резервуарними хазяями для багатьох паразитів зоонозних захворювань, створюючи серйозні проблеми охорони здоров'я людей, ускладнюючи економічні та соціальні питання, особливо у країнах, де переміщення собак і керування ними, зазвичай, не контролюються. Збільшення щороку кількості безпритульних собак, зграї яких стали звичними для багатьох територій країни, суттєво ускладнюють проблематику поширеності паразитозів-зоонозів та боротьбу з ними [1-3].

Згідно з аналізом, поширеності кишкових гельмінтів собак у світі проблема зоонозів є поширеною у багатьох країнах як високорозвинених, так і тих, що розвиваються [4-6].

Паразитарні хвороби, особливо гельмінтози, є дуже поширеною проблемою у собак будь-якого віку. Нерідко у тварин виникають змішані інвазії, що зі свого боку ускладнює як перебіг захворювання, так і його діагностування через нашарування клінічних ознак за одного гельмінтозу, на симптоматичні прояви – за іншого.

Метою роботи було дослідити та проаналізувати гельмінтофауну свійських собак за домашнього та безпритульного перебування у віці 2-6 міс. Особливу увагу звертали на види збудників хвороб, що можуть паразитувати у людини, тобто є збудниками гельмінтозонозів.

Матеріали та методи досліджень. Матеріалом для досліджень були проби фекалій від собак, хворих на кишкові гельмінтози. Всього було досліджено 36 тварин різних порід та метисів за домашнього та безпритульного перебування віком від 2 до 6 міс. Гельмінтоовоскопічні дослідження проб фекалій проводили седиментаційно-флотаційним методом за Дарлінгом у модифікації Г.О. Котельникова і В.М. Хренова з використанням насиченого розчину гранульованої аміачної селітри (питома вага розчину 1,3) на базі кафедри паразитології та фармакології ФВМ БНАУ.

Результати досліджень. За результатами отриманих досліджень з-поміж 14 цуценят за домашнього утримання наявність інвазійних елементів у пробах фекалій спостерігали у 9 тварин, екстенсивність інвазії яких становила 64,3 %, з-поміж 22 цуценят за безпритульного перебування наявність інвазійних елементів спостерігали у 20 тварини, екстенсивність інвазії яких становила 90,9 %. Виходячи із цього, відсоток захворюваності на гельмінтози у безпритульних собак був 1,5 рази більшим, як порівняти із домашніми.

За копрологічного дослідження у цуценят 2-6 місячного віку виявили наявність інвазійних елементів, що були представлені збудниками *Toxocara canis*, *Dipylidium caninum* та *Ancylostoma caninum*. Усі види гельмінтів є патогенними для людей та мають зоонозний характер.

Найпоширенішими паразитарними захворюваннями молодяку собак були токсокароз та дипілідіоз, у меншій мірі – анкілостомоз. З-поміж хворих цуценят за домашнього утримання *Toxocara canis* реєстрували у формі моноінвазії – 66,6 % (6 тварин із 9 уражених) та у мікстінвазії *Toxocara canis* + *Dipylidium caninum* – 44,4 % (4 тв. із 9 уражених). У безпритульних цуценят наявність гельмінтів спостерігали лише у вигляді змішаної інвазії: *Toxocara canis* + *Dipylidium caninum* – 80,0 % (16 тв. із 20), *Toxocara canis* + *Ancylostoma caninum* – 20,0 % (4 тв. із 20). Варто зазначити, що інтенсивність інвазії у безпритульних цуценят була вдвічі більшою, ніж у домашніх.

На наш погляд, основними чинниками зараження тварин є забруднене навколишнє середовище інвазійними елементами та високий ступінь контакту тварин між собою.

Основним чинником поширення гельмінтозів є відсутність постійного періодичного дослідження проб фекалій від тварин та недотримання кратності обробок тварин ефективними протипаразитарними засобами.

Поширеність гельмінтозів-зоонозів у собак вказує на потребі впровадження органами місцевої влади ефективної стратегії контролю популяції безпритульних собак, донесення інформації власникам тварин про ризики поширення зоонозів, належну дегельмінтизацію тварин та прибирання фекалій із землі під час їх виходу.

Висновки. Поширеність зоонозних шлунково-кишкових паразитів указує на важливість охорони здоров'я громади, ветеринарного догляду за собаками та обізнаності власників собак про ризики, пов'язані із зоонозами. Встановлено, що, залежно від утримання собак, екстенсивність захворюваності на кишкові гельмінтози у домашніх тварин становила 64,3 %, у безпритульних – 90,9 %. За копрологічного дослідження у цуценят виявили 3 види гельмінтів різної екстенсивності інвазії: *Toxocara canis*, *Dipylidium caninum*, *Ancylostoma caninum*.

Список використаних джерел

1. Шаганенко В. С., Шаганенко Р. В., Панчук А. В. Ефективність препарату «Мілпро» за токсокарозу цуценят. *Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин* : матеріали VII Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., присвяченої 65-річчю з дня народження професора П. І. Локеса, ПДАУ (м. Полтава, 19-20 жовтня 2023 р.). Полтава, 2023. С. 155–157.

2. Сайченко І.В. Поширення та сезонна динаміка гельмінтозів собак на території Білоцерківського району. *Науковий вісник ветеринарної медицини*. Біла Церква, 2021. № 1. С. 119–128. DOI: 10.33245/2310-4902-2021-165-1-119-128.

3. Кітіченко А. С., Мельничук В. В. Поширення нематодозів травного тракту в собак на території міста Харків. *Scientific Progress & Innovations*. 2024. № 27 (2). С. 117–121.

4. Sukupayo P.R., Tamang S. Prevalence of Zoonotic Gastrointestinal Helminth Parasite among Dogs in Suryabinayak, Nepal. *Veterinary Medicine International*. 2023. P. 3624593. DOI: 10.1155/2023/3624593. eCollection.

5. Epidemiological study of gastrointestinal helminths among dogs from Northeastern Nigeria: a potential public health concern / S. M. Jajere, J. R. Lawal, A. Shittu [et al.]. *Parasitol Res*. 2022. Vol. 121, № 7. P. 2179-2186. DOI: 10.1007/s00436-022-07538-z.

6. Gastrointestinal Helminths and Zoonotic Importance Detected in Stray Dogs in Ağrı Province and Districts / M. T. Afshar, R. Yıldız, Z. Taş Cengiz [et al.]. *Turkiye Parazitol Derg.* 2022. Vol. 46, № 1. P. 34–38. DOI: 10.4274/tpd.galenos.2021.63835.

УДК 619:614.31:615.33 (045)

КІТ Алла, канд. вет. наук, головний спеціаліст відділу безпечності харчових продуктів та ветеринарної медицини

Головне управління Держпродспоживслужби у Івано-Франківській області,
Kitala75@ukr.net

МАНДИГРА Світлана, канд. вет. наук, ст. наук. співробітник

Державний науково-дослідний інститут ветеринарно-санітарної експертизи,
СТОРЧАК Юлія, головний спеціаліст відділу організації

протиєпізоотичної роботи

Управління безпечності харчових продуктів та ветеринарної медицини

Головного управління Держпродспоживслужби у Львівській області

КОВАЛЬОВА Світлана, лікар-епідеміолог

Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я

ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТУВАННЯ АНТИБІОТИКОЧУТЛИВОСТІ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯ АНТИБІОТИКІВ ПРОДУКТИВНИМ ТВАРИНАМ ВЕТЕРИНАРАМИ В УКРАЇНІ, 2023

Вступ. Безконтрольне використання антибіотиків у тваринництві стало однією з найвагоміших причин зростання антимікробної резистентності (АМР) за останні роки. З-поміж продуктивних тварин доведено множинну медикаментозну резистентність бактеріальних ізолятів *E. coli*, *Salmonella spp*, *Enterococcus spp*, *Campilobacter spp*.

За даними Управління по санітарному нагляду за якістю харчових продуктів і медикаментів (FDA), із 41 протимікробного препарату, погоджених у 2020 році для лікування продуктивних тварин у США, 30 відносять до категорії критично важливих для людини з позиції медицини.

В Україні обіг антимікробних засобів регламентує Закон України «Про ветеринарну медицину» та наказ Мінекономіки № 1177-21 «Про затвердження деяких нормативно-правових актів щодо використання протимікробних ветеринарних лікарських засобів у ветеринарній медицині та звітування про обсяги їх застосування».

У рамках міжнародної навчальної програми польової епідеміології (FETP-Intermediate) для кадрів громадської охорони здоров'я та здоров'я тварин у Східній Європі та на Південному Кавказі українські резиденти